

hed ved behandlingen af de enkelte konkurrencebegrænsninger. Partiet ville principielt have foretrukket, at lovgivningen i højere grad havde fået form af generelle forbud mod bestemte konkurrencebegrænsningsformer. Udfra dette synspunkt var folkepartiet også stemt for en tidsbegrænsning af loven, så den automatisk ville komme til behandling påny efter et kortere åremål, og der derved ville blive lejlighed til på større erfaringsgrundlag at tage stilling til spørgsmålet om indførelse af flere generelle forbud.

Forbudet mod bindende bruttopriser.

4. Forbudet mod bindende bruttopriser har umiddelbart haft den virkning, at de bindende priser er blevet erstattet af „riktpriser“. Før en nærmere omtale af, hvilken reel betydning dette har haft, er det nødvendigt kort at karakterisere den svenske detailhandels struktur.

Den svenske detailhandel består dels af private detailhandlere, der i meget stort omfang er organiseret i brancheforeninger, dels af brugsforeninger og dels af kædeforretninger (bl. a. „Epa“ og „Tempo“). I almindelighed kan det siges, at priskonkurrence kun i mindre grad er forekommet i forholdet mellem de enkelte private detailforretninger, hvis organisationer i vid udstrækning udsender prisbøger og prislister. Disse indeholder dels bruttopriser, fastsat af fabrikanterne, og dels vejledende priser, der er kalkuleret af organisationerne, og som det er sædvane at følge.

Priskonkurrencen er — såvel før som efter bruttoprisforbudet — hovedsagelig kommet til udtryk i forholdet mellem de forskellige forretningsformer, og det synes navnlig at være kædeforretningerne, der er gået i spidsen.

5. Den branche, hvor konkurrencen mellem de tre forretningsformer er kommet kraftigst til udtryk, er den kemisk-tekniske, hvor fabrikanterne som ovenfor nævnt gav afkald på bruttopriserne i 1952 for at blive fritaget for priskontrol. Resultatet heraf blev, at kædeforretningerne og i nogen grad også brugsforeningerne gik under de vejledende priser for et betydeligt antal varer. Omfanget af sådant undersalg skal ifølge ombudsmanden være øget efter indførelse af det generelle bruttoprisforbud, og mærke-

varer, der — for ikke at risikere undersalg — tidligere kun har været solgt gennem de private detailforretninger, vinder lidt efter lidt indpas i kædeforretninger og brugsforeninger, hvor de ofte træder i stedet for tidligere anvendte „egne mærker“. Herved kommer priskonkurrencen mellem de forskellige forretningsformer stærkere til udtryk, men ombudsmanden understregede, at der er tale om en gradvis udvikling og ikke en pludselig ændring.

Videre oplyste ombudsmanden, at der kun var indkommet ganske få klager om leveringsstandsning eller trusler herom, og i alle tilfælde var sagerne blevet klaret ved forhandling.

Et interessant eksempel på virkningerne af forbudet mod bindende bruttopriser er en i Stockholm under navnet *A/B Hemköp* oprettet virksomhed, der i løbet af kort tid har opnået en ikke ubetydelig omsætning.

Selskabet modtager forbrugernes ordrer pr. post eller telefon, og varerne leveres kunderne efter en nærmere fastlagt plan for udkørslen. På de sædvanlige priser yder selskabet en betydelig, med det enkelte købs størrelse progressiv rabat.

De handlende i det kvarter, hvor selskabet driver sin virksomhed, søgte direkte og gennem deres organisationer ved trusel om boykot at få selskabets grossistleverandører til at afbryde leverancerne til selskabet. Ombudsmanden modtog klage herover, og efter ombudsmandens henstilling opgav detailhandelsorganisationerne at øve pres mod leverandørerne; i modsat fald ville organisationerne være blevet indklaget for næringsfrihedsrådet for udøvelse af samfundsskadelig konkurrencebegrænsning.

6. Ved samtalerne med industriens og kooperationens folk bekræftedes indtrykket af, at forbudet mod bindende bruttopriser er en realitet, for såvidt som det at benytte leveringsstandsning eller trusel herom som middel til at søge „riktpriserne“ overholdt, antages i stigende grad at blive stridende mod god tone i forretningslivet, når det drejer sig om almindelige *mindre konsumartikler*.

Af interesse kan i denne forbindelse være en udtalelse af direktøren for Kemisk-tekniska och livsmedelsfabrikanternes forening, hr. Gillberg, hvorefter foreningen under forhandlinger med kædeforretningerne